

pa povemo, kaj imajo v sebi prošnje, ki ste jih podpisali. „Bog daj norcem pameti“ — pravi slovenski prigovor; ni bilo še morebiti nikoli časa, kakor je sedanj, da bi se mo-drost tega prigovora bolj skazala bila. U.

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Cesar Otto I. imenovani: Veliki.

Eden naj boljših vladarjev rimskonemškega cesarstva je bil Otto I. On je nastopil cesarstvo leta 936. Blizo 20 let so Madžari hudo razsajali po Štajerski deželi, posebno po Slovenskem. Pod svojim vitežkim vodjem Toksušem so prišli celo do Augsburga. Tukaj jih cesar Otto do drobnega potolče. Posebno junaško so se vojskovali Štajerci. Štajerska dežela še je tadaj bila skoro vsa slovenska, samo po gradih in mestih so se že Nemci naselili. Štajerska je tadaj spadala pod Karantanijo (Koroško). Na mesto domačih slovenskih vojvodov so jim nemški cesarji dali nemške. Da so Slovenci na gornjem Štajerskem še za cesarja Ottona stanovali, pre-pričamo se iz imen podložnikov cesarskih, ktere je poklonil duhovniku Dieprehtu na svojem kraljevskem imanju in lastini imenovani: Surik (Zurik, denešnji: Zeuring). Ti podložniki, so se veleli: Uresa (Uzeza), Nesic (Neziz), Drdo drago. (Drido drugo), Sitilas, Esegoy (Ezegoi) Todigoj itd.

Ko je cesar Otto I. Madžare z pomočjo Koroško-Sloven-cev premagal, je črez Koroško (pod katero je spadal ves Štajar tadaj še slovensk) postavil Nemca vojvoda z imenom Henrika Prepiravea (Zenker). Slovenci so tadaj morali biti stražniki Nemcev proti Madžarom. Nemški saleburški škofovje so se znali cesarju prikupiti. Tadaj sta se v Saleburgu dva škofa prepirala za čast in škofovsko oblast: Fridrik I., ktere-mu so sovražniki oči izbodli, in pa Herold I. Papež Janez XIII. je Fridrika za pravega škofa spoznal. Nemce je že od nekda mikal po južnih in iztočnih deželah, kakor še današnji čas. Tako tudi cesarja Ottona. Sedmega sušča leta 970. je v laškem mestu Paviji napisal pismo, v katerem je sale-burskemu škofu Fridriku daroval „v službo sv. aposteljna Pe-tra, in svetega spovednika Roperta“ v županiji Markvardovi veliki dvor, kterege so Slovenci imenovali: „Uduleni-duor, to je: U dolini dvor, po nemškem: Nidrinhof to je Niederhof, dvor v dolini — Niederung — stoječi: Ker je cesar v tem pismu (glej Juvavia 183 — 184. Hansiz II. 158) besedo slovensko sam prestavil, je moral on, ali pisavec cesarskega pisma slovenski zastopiti. U dolini dvor je stal blizo Vildona. Dalje je poklonil terg: Lip-nica (Lipniza) saleburškemu škofu, same žive priče, da še so tadaj Slovenci po vsem Štajerju stanovali.

Cesar Otto I. je vmrl 9. maja 973. Jegov sin Otto II. je postal naslednik. Slovenci so si prizadevali sopot nemški jarem stresiti, zato jih je Otto začel še boljje oslabljati, in je Karantanijo razdelil med 2 vojvoda.*

Dopisi.

Iz Maribora 12. novembra 1867. © Mariborske čitavnice odbor je naznanil sledeč načrt za zimski tečaj leta 1867—68. 10. i 24. listopada beseda i ples. 8. i 22. grudna beseda i tombola. 29. grudna občni zbor, volitev. 31. grudna večerna zabava. 12. i 26. prosinca beseda i ples. 9. i 23. svečana beseda i ples. 25. svečana ples. 15. i 29. sušča beseda i tombola. 26. mal. travna beseda i ples.

Streljanje s pušico se začne 14. listopada i se strelja vsak četrtek, vsak terek i soboto so pevske vaje. Začetek veselicam je ob 1/8. uri zvečer. Upamo, da se bode pri vsaki besedi mnogo gg. članov vdeležilo i da bodo g. pevci k pevskim vajam marljivo prihajali.

Iz Frauahajma 4. novembra. D Predobri naš „Slov. Gospodar“! dovoli mi spregovoriti o dobi tukaj

* Tako vidimo, da so junaške Slovence, kteri so stanovali do virov Drave po denešnjem Saleburškem, po celem Koroškem in Štajerskem po malem vse razkosali in je do Plača stisnoli. Slovensko ljudstvo pravi, da se gora zategavoljo veli Plač, ker so se Slovenci plakali, ko so jih jihovi gospodarji tako daleč doli potisnoli in izrodili.

Vred.

zarec zanimivi, zdaj ko je vse potihnolo, zdaj ko je gospoda t. j. lastniki gorice odšla iz opravljenega branja ali trgatve, kakor pred nekterimi tedni lastovke v toplejše domovanje; minolo je ropotanje vozečih se vinskih sodov ali pučelov k vinogradovim hramom, potihnolo je streljanje možnarjev po vinogradnih vrhah in krik moških, kteri so brente večidel vinjeni in veseli nosili; zares je bilo to poletje in jesen za nas vesel čas zavoljo precej dobre žetve in trgatve, k temu pa so še nam napravili posebno radost naši mariborski čitavniški gospodje Slovenci s svojim priljudnim obiskanjem, s kterim so nas 22. septembra t. l. počastili. Slava jim zato! Za čast si štejemo kdarkoli je med se dobimo, saj Jihova ljubezen vsakokrat tudi druge naše slovenske sosede iz slov. Bistrice, Ptuja, Hočja, Polskave itd. za seboj potegne. Zato hvala jim; zakaj o taki priložnosti se drug z drugim pogovorimo, kar že v časih dolgo na srcu leži; posebno prijetno je bilo med drugimi tehtnimi govori slišati dijake govoriti o naši domači stvari, kteri so se čudili, da se še nekteri ljudje ne zavejo, in dremajoči le po tujem gladijo. Zato slava takim dijakom, ker oni bodo kdaj gotovo močna podpora in nada domovine. Živeli!

Pred nemškutarji imamo tukej precej mir, če pa kteri le med nas tebebi, se pa koj odbije, kakor vržeči bob od zida. Pa čudno je, če človek v kaki pisarnici v Mariboru naleteti mora, če po domačem pisarje nagovori, mu od njih na nšesa prileti: „das ist wohl dumm“. Od takega odgovora si človek le misliti more, da oni „dumm“ se naj le koj vlastnika svojega drži.

Novičar.

Državni zbor.

— V 47. seji drž. zbora je Ljubiša ministra pravosodja pital, ali je že skrbel za to, da se sedajni uradniki pravosodja, ki so dozday v Dalmaciji zmirom samo v taljanskem jeziku uradovali, glede na pričakovane sodbe priseženih možev, že vadijo zapisovati v onem jeziku, kterege govorijo prihodnji priseženi moži t. j. v slovanskem.

Minister denarstva g. Becke odgovori na ono prašanje, ktero se je pred kratkim poslalo ministerstvu kupčijstva, zastran visoke cene pri južni železnici. On zagotavlja, da je že vlada društvo južne železnice opomenola, da mora to napako odstraniti.

Na dnevnem redu je bilo: 1. sporočilo gospodarskega odbora zastran prošnje, da bi se napravila železnica iz Moravske v Česko skoz Iglavo. Odborov predlog in vse prošnje zastran te železnice so se izročile vladi. 2. sporočilo odbora kazenske postave zastran premembe v postavnem načrtu §. 120. drž. post. kterege je gosposka zbornica popravila. Minister vojaštva g. John je zagovarjal stavek, kterege je gosposka zbornica napravila in kteri se tako glasi: Da če vojaško poveljstvo to po posebnostih pravnega primerljeja za dobro spozna, more po državnem pravniku voditi in predložiti skrivno obravnavo in da sme vsakega vojaka od feldvebeljna in vahtmajstra doli, kteri se kot priča k sodnji pokliče, spremljati častnik.“ Zbornica je glasovalo proti temu predlogu.

Tinti je predložil, naj bi se vpeljala po sili zložba zemljišč. Za ta predlog je govoril tudi dr. Toman.

V 48. seji drž. zbora je naj prej predložil Skene: Naj se izvoli devet odbornikov iz cele zbornice, kteri bi naj napravili predloge, kako bi se upeljalo sejanje tabaka v deželah te strani, da bi se ga zadosti dobilo za domačo porabo in da bi postal novo blago za izvažanje. — Predlog se izroči navadni obravnavi.

Na dnevnem redu je bilo glavno besedovanje o postavnem načrtu o plačilu in o oproščenju od štampelnov pri zložbi zemljišč. — Krzczunowicz trdi, ta stvar ne spada v oblast deželnih odborov, temuč v državni zbor, ker seže v državne denarje. Začne se specijalno besedovanje.

Pri §. 1. so se storili trije različni popravni nasveti (Berger, Leoder in Krzczunowicz) in zatoraj se je tudi sledeči paragraf spremenil. Glede na to predložil Petrino; naj se vrne postavni načrt odborn, kteri bi ga prenaradil in spet o njem sporočil. Ta predlog se odobri. — Druga reč na dnevnem redu je bilo sporočilo zastran državnega predloga, o obravnavi načrta, ki se tiče reda kazenske

pravde. Odobri se odborov predlog, po katerem bi se ta načrt izročil gosposki zbornici in če ga tudi ta odobri, bi se naj predložil potrdbi cesarjevi.

Zadnjič še se je rešilo mnogo prošenj. Pri prošnjah, da se naj odpravi ječa zavolj dolga so govorili mnogi poslanci za nje. Minister pravosodja g. Hye pa naznani, da je že v novem državljanskem pravnem redu, kterege bode v kratkem zbornici predložil, odstranjena ječa zavolj dolga. Vse prošnje za to se izročijo ministerstvu pravosodja.

V gosposki zbornici se obravnujejo načrti postav, ki so došli iz spodnje zbornice. Postavi zakonsko in šolsko je izročila v naprejšnji pretres odboru 15 zbornikov. Voljeni so bili sledeči gospodje: Morzin, kard. Rauscher, Auersperg, Meran, Hartig, Lichtenfels, Litvinovič, Mensdorf, Schmerling, Hasner, Vrbna, Hackmann, Miklošič, Szangusko in Blome.

Prihodnji deželni zbor v Hrvaški, kateri se bo sklical, kakor se glasi, na 2. januarja 1868, je sestavljen na sledeč način: 1. iz udov s osebnimi (virilnimi) glasi in sicer iz nadškofov in škofov obeh deželnih ver; za tem iz zagrebškega stolnega prošta; dalje iz vseh pravih viših županov in oskrbnikov velikih županij in iz komeša turopolskega, in zadnjič iz velikašev, kateri po §. 11. deželnega reda imajo pravico glasa; 2. iz 66 zastopnikov ljudstva iz dežele, 45 poslancev iz velikih županij in 23 iz mest in trgov, kateri imajo za to posebne pravice. — 23 poslancev iz vojaške krajinne sme samo tedaj v zbor dojeti, kedar je bode pozvalo posebno povelje kraljevo. — Zastopniki Dalmacije še bodo le tedaj smeli dojeti v hrvaško-slavonski deželni zbor, kedar bodo razmere teh kraljevin po poti zjedinjenja poravnane in od kralja potrjene. Zbor sme samo sklepati, če je več od polovice vseh udov nasočih; sklep je samo veljaven, če glasuje absolutna večina nasočih poslancev. Zastopniki ljudstva ne dobijo podukov in ne plačila; samo oni, kateri ne stannjejo v Zagrebu dobijo povračilo potnih stroškov in vsak dan 3 fl. plače.

Časnik „Slovanska zarja“ pravi: Nemci in Madjari morete vedeti, da bodo avstrijski Slovani še le tedaj celo zadovoljni, kedar vam bodo mogli reči v jednem jeziku: Nas je v Avstriji dve tretjini; merimo se, brojimo se, mi ne potrebujemo mnogo, vam pa tudi ne damo več, kakor vam gre.

— V Meksiki je Juarez spet izvoljen za predsednika republike.

— Pretekli mesec je preteklo 341 let, kar je došla Česka pod habsbursko vlado. 24. oktobra leta 1526 so namreč česki stanovi iz svoje volje volili avstrijskega nadvojvoda Ferdinanda za českega kralja in od onega časa je preminol česka samovlastnost iz zgodovine.

— Od sedmograške meje se piše, da je edno uro pota od Jasij-e precej velika ruska armada nastavljena.

— Njih Veličanstvo naš cesar je odšel 4. t. m. iz Pariza in je prišel 7. t. m. popoldne v Beč. Bečani so ga prav slovesno sprejeli. Potujočega skoz Nemško je pozdravil veliki vojvoda Badenski in posebno slovesno sprejel kralj Vitenberski.

— Iz Zadre se piše, da so občine Budua, Knin in Selva poslale zahvalnico dalmatinskemu deželnemu poglavarju Filipovič-u, ker je vpeljal v šole slovanski jezik.

— Iz Črnogora se čuje, da se tamo delajo zlo velike priprave za vojsko.

— „Novi Pozor“ piše, da je baron Rauch že od vselej bil nasprotnik politični narodni stranki v Hrvaški.

(Brez župana!) Kakor bela Ljubljana že več časa sem, je zdaj od nekoliko dni tudi stolpa Praga brez avtonomnega poglavarja t. j. brez župana. Mnogozoslužni dr. Belsky dozdajni praški meštano (župan) se je svoje častne službe odpovedal. Primoralo k temu skrajnemu koraku ga je postopanje nekega namestnišvenega svetovavca o zadevi českega velenja (komandovanja) pri granatniškem krdelu praških mestijanov. Ti imajo namreč več po vojaško vrenjenih krdel za tako imenovano mestijansko stražo. Pri dveh pri ostrostrelcih in pri pešakah se je česki komando že vpeljal. Zdaj so to tudi hoteli granatniki vpeljati in mestni župan kor naj viši poveljnik teh krdel, je v to dovolil „ako bode večina glasov za česki komando.“ Ali peščici velikomemskih fanatikov to, kar je želela ogromna večina, ni bilo po volji in kakor vsikdar so tekli za pomoč k policiji, ki se je za svoje varovance koj krepko potegnola. Neki baron Henninger namestnišveni svetovavec župana pismeno ostro

pokrega. „Posel z Praky“ pravi kakor da bi bil imel kakega člana c. k. birokracije pred seboj, in mu nalaga, da proti onim granatnikom, ki so česki komando zahtevali, zavede preiskavo. Se ve, da mož poštenjak kakoršen je Bilsky ni mogel kaj takega storiti in tedaj se je županstva odpovedal.

In tako imamo zdaj v Cislajtaniji zanimivo prikazen, da ste dve naj bolj čisto slovanski mesti bela Ljubljana in kraljeva Praga brez župana od prebivavstva izvoljenega. Gotovo krasni sad vladajočega svobodoumija!

Časnik „Olm. Nov.“ piše, da so polski in slovenski državni poslanci krivi dualizma in vseh jegovih posledkov, ker če ti ne bi nezvesti postali vnemu programu, kterege so dobrovoljno prijeli, ne bi se bilo nikdar tako daleko došlo, kakor se je.

— Laška vlada je svoji vojski zapovedala papeževo zemljo zapustiti, Garibalda so v Varignano zaprli. Francoski časniki pišejo, da je bilo pri zadnjem boju 10.000 garibaldiancev; 800 je ostalo mrtvih in ranjenih, 2000 pa je vjetih; papeževih je 150 mrtvih.

— Čuje se, da Juarez trupla rajnika cesarja Maksimiliana noče izročiti Tegetthofu.

Za Slomšekov spominek

je daroval g. Majhinič Franc župnik pri sv. Martinu blizo Vorberga 5 fl.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu		V Maribornu		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 60	5 70	5 90	5 50				
Rži	8 60	8 80	3 80	3 80				
Ječmena	2 50	3 30	3 20	—				
Ovsa	1 70	1 85	1 80	1 70				
Turšice (kuruze) vagan	2 60	3 05	2 90	3 50				
Ajde	2 70	2 75	3 40	2 70				
Prosa	2 60	2 70	3	—				
Krompirja	1 30	—	1 10	1				
Govedine funt	— 18	— 24	— 22	— 24				
Teletine	— 24	— 26	— 24	— 26				
Svinjetine črsteve funt	— 28	— 26	— 24	— 24				
Drv 86" trdih seženj (Klafter)	9	10	6 90	8 80				
„ 18" „ „ „	—	—	5 75	—				
„ 36" mehkih „ „	6	—	5	6 80				
„ 18" „ „ „	—	—	3 95	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 40	— 40	— 45				
„ „ mehkega „ „	— 60	— 30	— 40	— 80				
Sena cent	1 20	1	— 80	1				
Slame cent v šopah	1	—	— 60	— 90				
„ „ za steljo	— 80	—	— 40	—				
Slamine (špeha) cent	42	— 86	— 82	— 32				
Jajec, četiri za	— 10	— 12	—	—				

Cesarski zlat velja 5 fl. 84 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.45.

Narodno drž. posojilo 67.—

Loterijine srečke.

V Trstu 6. novembra 1867: 15 90 5 33 84

Prihodnje srečkanje je 20. novembra 1867.

Priporočba.

Na znanje!

Ker nam manjka pripravne kmetijske šole, sem — od več strani prošeni — namenjen, zdrave slovenske fante čez 15 let stare, kateri se žele v mnogih razdelkih kmetijstva posebno v vino- in sadjereji djansko uriti in vaditi, pod dobrimi pogoji na svoje posestvo vzeti. Drugo pismeno.

Dober kup, pravo in dobro vino pošlje podpisani, med goricami doma, proti gotovini, proti nadavku in tudi proti privzetju (Nachnahme) od zanesljivih znanih naročnikov in kateri so zaupanja vredni.

I. vrste dobra lahka vina iz nizkih vrhov, vedro po 5—7 gold.

II. vrste močnejša vina iz boljših vrhov, vedro od 7—9 g.

III. vrste izvrstna vina iz naj boljših vrhov čez 9 gold.

Kovač, kateri zna kmetijsko orodje izdelovati in popravljati, se pod dobrimi pogoji najame pri

Dominiku Čolniku

na Drvanji, sv. Lenart v Slov. goricah.